

ศึกษาบทบาทวัดกับการสืบสานประเพณี

สงกรานต์ : กรณีศึกษาวัด

ในเขตอำเภอลำปลายมาศ จังหวัด

บุรีรัมย์

A STUDY OF THE TEMPLE'S ROLE IN
CONTINUING SONGKRAN FESTIVAL: A
CASE STUDY OF THE TEMPLE IN
LAMPLAIMAS DISTRICT, BURIRAM
PROVINCE

พระครูวิจิตรธรรมมาตร (เรียนติสสุวิโส)^๑

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาความเป็นมาของประเพณีสงกรานต์ ๒) ศึกษาบทบาทของวัดกับการสืบสานประเพณีสงกรานต์ในอำเภอลำปลายมาศ ๓) วิเคราะห์บทบาทของวัดกับการสืบสานประเพณีสงกรานต์ในอำเภอลำปลายมาศผลการศึกษาพบว่า

ประเพณีสงกรานต์ เป็นประเพณีที่เก่าแก่ในสังคมไทยตั้งแต่โบราณและได้รับการสืบทอดต่อๆ กันมาจนถึงปัจจุบันกิจกรรมที่ทำใน

ประเพณีสงกรานต์ประกอบด้วยการทำบุญเลี้ยงพระ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว การสรงน้ำพระ ก่อเจดีย์ทราย รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่เล่นสาดน้ำ และมีการละเล่นอันหลากหลายของแต่ละท้องถิ่นทั่วประเทศ สงกรานต์ไม่ได้เป็นแค่ปีใหม่ไทยเท่านั้น เพราะกลุ่มชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือดินแดนแถบเอเชียอาคเนย์ที่นับถือพุทธศาสนาเช่นลาว พม่า เขมร รวมทั้งเขตสิบสองปันนาในประเทศจีนล้วนมีประเพณีสงกรานต์เหมือนกัน มีกิจกรรมต่างๆ คล้ายกับสงกรานต์ในประเทศไทย ที่เป็นอย่างนั้นเพราะสงกรานต์เป็นคติของศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ ถูกนำเข้ามาเผยแพร่ในราชสำนักของดินแดนสุวรรณภูมิยุคต้นพุทธกาล หลังจากนั้นก็แพร่กระจายไปทั่วถึงบ้านเมืองที่อยู่ในผืนแผ่นดินที่นับถือศาสนาพราหมณ์ฮินดูและศาสนาพุทธ

อำเภอลำปลายมาศ อยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดบุรีรัมย์มีระยะทางห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ประชาชนในเขตอำเภอลำปลายมาศ ทำอาชีพด้านการเกษตร ภาษาพูดมีทั้งภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาไทยโคราช ภาษาเขมร คณะสงฆ์อำเภอลำปลายมาศได้มีบทบาทส่วนสำคัญในการสืบสานประเพณีวันสงกรานต์ คือเมื่อถึงวันสงกรานต์วัดแต่ละวัดในเขตอำเภอลำปลายมาศได้นำพุทธศาสนิกชนจัดงานวันสงกรานต์มีการสรงน้ำพระ ก่อเจดีย์ทรายทำบุญตักบาตรเป็นต้น วัดบางแห่งอาจมีกองผ้าป่ามาจาก

^๑พุทธศาสนตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานครและสถานที่อื่นๆ ส่วนมาก
พระสงฆ์จะประชาสัมพันธ์ ให้ได้รับทราบรับรู้
เกี่ยวกับวันสงกรานต์ จะมีพิธีทำบุญตักบาตร
หรือบั้งสุกุลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว วัด
ในเขตอำเภอลำปลายมาศจะจัดให้มีพิธีทำบุญวัน
สงกรานต์ทุกวัด

จากการศึกษาวิเคราะห์การสืบสาน
ประเพณีสงกรานต์ของวัดในอำเภอลำปลายมาศ
พบว่าการสืบสานประเพณีสงกรานต์
ประกอบด้วย การสืบสานด้านการอนุรักษ์ เช่น
การจัดกิจกรรมต่างๆ ในวันสงกรานต์เช่น การทำ
บุญตักบาตร สรงน้ำพระ ก่อเจดีย์ทรายหรือการ
จักกิจกรรมในท้องถิ่นของตนเองในแต่ละหมู่บ้าน
เช่นวัดโพธิ์น้อยบ้านยางมีการทำพิธีลอยบาปเป็น
ต้น การสืบสานด้านการสืบทอด มีการให้ความรู้
แก่ชาวพุทธเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ การจัด
กิจกรรมในวันสงกรานต์เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้
สืบทอดประเพณีสืบทอดไป อิทธิพลของประเพณี
สงกรานต์ที่มีต่อความเชื่อของชาวพุทธนั้น เช่น
ความเชื่อเรื่องราศี ความเชื่อในอาถรรพ์การ
ทำบุญ การปล่อยสัตว์ การกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
เป็นต้น ความเชื่อเหล่านี้ยังมีอยู่ในประเพณี
สงกรานต์

คำสำคัญ: การสืบสานประเพณี
สงกรานต์

Abstract

The objectives of this research are 1) to study historical background of Songkran Festival 2) to study temple role in inheriting Songkran Festival in Lamplaimat District 3) to analyze temple role in inheriting Songkran Festival in Lamplaimat District. The findings of research are as follows;

Songkran festival is the ancient custom of Thai society and has been inherited up to the present time. It falls on 13 April of every year. When the festival comes, there would be various activities i.e. food offering to monks, dedication merit to the dead relatives, pouring water over monks' hands asking for blessing, a construction of sand pagoda, pouring water over the elders' hands asking for blessing, and other various plays throughout the country. In fact, Songkran was not only the New Year celebration for Thailand, but also for the Buddhist South-east Asian Nations like Lao, Myanmar, and Cambodia; including xishuangbanna in China. Those countries also celebrated Songkran festival which was recognized as their Typical New Year.

The belief was derived from Hinduism which was spread to Suvannabhumi land.

Lamplaimat district is located in Buriram province, thirty Kilometers far away from the city. People in the district are agricultures, speak Thai, Laotian, Thai Korat accent, and Khmer languages. The Sangha Order of Lamplaimat district has played significant role in preserving Songkran festival. When the festival comes, each temple in the district has let the people to celebrate Songkran festival by doing various activities such as pouring water over monks' hands asking for blessing, a construction of sand pagoda, making merit by offering food to monks, dedication merit to the dead relatives, etc. Some temples also organizes the Forest Robe presentation ceremony.

From the analysis on inheriting Songkran festival by temples in Lamplaimat district, it was found that Songkran Festival consists of inheritance the conservation, such as organizing activities such as making children in day, the monks Music sand pagoda or know their local activities in each village. Such as rubber has a reclining sub host etc. inheritance in succession. Have knowledge

about old Buddhist Songkran Festival. The arrangement of the day so that future generations to tradition forever. The influence of the Songkran Festival on beliefs of Buddhists, such as beliefs about the zodiac. Believe in virtue philanthropy, release the animals. Filial piety towards benefactor, etc. these beliefs still exist in the Songkran Festival.

Keywords: Songkran Festival

๑. บทนำ

ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ซึ่งยึดถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ และเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามฝังลึกอยู่ในชีวิตของคนคำว่า “สงกรานต์”^๒ มาจากภาษาสันสกฤต แปลว่า ผ่านหรือเคลื่อนย้าย หมายถึง การเคลื่อนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของคำว่าสงกรานต์ว่า สงกรานต์ (-กราน) น. เทศกาลเนื่องในการขึ้นปีใหม่อย่างเก่า ซึ่งกำหนดตามสุริยคติ ตกวันที่ ๑๓ - ๑๔ - ๑๕ เมษายน.(ส.สงกรานต์)^๓ ซึ่งแต่ละวันจะมีชื่อ

^๒ อนุমানราชธน, ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาลสงกรานต์, (พระนคร : กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๐๐), หน้า ๑๐.

^๓ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, พิมพ์ครั้งที่ ๒

เฉพาะดังนี้ วันที่ ๑๓ เมษายน เรียกว่า "วันมหาสงกรานต์" หมายถึง วันที่พระอาทิตย์เคลื่อนเข้าสู่ราศีเมษอีกครั้ง หลังจากผ่านเข้าสู่ราศีอื่น ๆ แล้วจนครบ ๑๒ เดือนวันที่ ๑๔ เมษายน เรียกว่า "วันเนา" แปลว่า วันอยู่ หมายถึง วันที่ดวงอาทิตย์เข้าเคลื่อนเข้าสู่ราศีเมษอันเป็นราศีตั้งต้นปี เข้าที่เข้าทางเรียบร้อย แล้ววันที่ ๑๕ เมษายน เรียกว่า "วันเถลิงศก" เป็นวันเปลี่ยนจุลศักราชใหม่ ถือเป็นวันเริ่มปีศักราชใหม่ การกำหนดให้อยู่วันนี้ก็เพื่อให้แน่ใจว่าดวงอาทิตย์โคจรขาดจากราศีมีนมาสู่ราศีเมษแล้วอย่างน้อย ๑ องศา

ประเพณีสงกรานต์ของไทยนั้น โดยปกติจะถือเอาช่วงวันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี เป็นช่วงระยะเวลาของเทศกาลสงกรานต์ อย่างไรก็ตาม กำหนดช่วงเวลาสงกรานต์ในแต่ละท้องถิ่นอาจแตกต่างกันไปบ้างขึ้นอยู่กับประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมาประเพณีสงกรานต์ถือเป็นประเพณีการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ที่ยึดถือปฏิบัติมาแต่โบราณช่วงวันสงกรานต์จึงเป็นวันแห่งความเอื้ออาทร ความรัก ความผูกพัน ที่มีต่อกันทั้งในครอบครัว ชุมชน สังคม และ

ศาสนา^๑ ทำให้สมาชิกของครอบครัวได้มีโอกาสมาอยู่ร่วมกันเพื่อแสดงความกตัญญูทวดเวทิตา เช่นช่วยกันทำความสะอาดบ้าน จัดบ้านใหม่ ช่วยกันทำขนมไว้ทำบุญและเลี้ยงลูกหลาน

ประเพณีสงกรานต์ของอำเภอลำปลายมาศ เป็นวิถีชีวิตของประชาชนชาวลำปลายมาศที่ยึดถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมานาน โดยประชาชนชาวลำปลายมาศถือว่าเป็นวัฒนธรรมของชุมชนที่งดงามโดดเด่นและฝังลึกเข้าไปในวิถีชีวิตของประชาชนมาช้านานแล้ว ทุกคนควรส่งเสริมและรักษาประเพณีเอาไว้ เพื่อเป็นตัวอย่างอันดีงามแก่ลูกหลาน และรักษาวัฒนธรรมของชาวไทยเอาไว้ สำหรับประเพณีสงกรานต์ของอำเภอลำปลายมาศนั้น ตามปกติจะมีด้วยกัน ๓ วัน คือ วันที่ ๑๓ -๑๕ เมษายน ของทุก ๆ ปี ประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระพุทธรูปพระสงฆ์ รดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุและมอบของที่ระลึกให้แก่ผู้สูงอายุ ประจำคุ้มวัดต่าง ๆ เป็นต้น

๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

“พระมหาอุตร สุธัญญาโณฉวีวรรณสุวรรณภา, เทศกาลและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา, ในเทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๔๔-๑๔๕.

(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ ๒๕๒๖), หน้า ๗๖๕.

๒.๑ เพื่อศึกษาความเป็นมาของ
ประเพณีสงกรานต์

๒.๒ เพื่อศึกษาบทบาทของวัดกับ
การสืบสานประเพณีสงกรานต์ในอำเภอลำปลาย
มาศจังหวัดบุรีรัมย์

๒.๓ เพื่อวิเคราะห์บทบาทของวัด
กับการสืบสานประเพณีสงกรานต์ในอำเภอลำ
ปลายมาศจังหวัดบุรีรัมย์

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิง
คุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมี
วิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ ขั้นสำรวจเอกสารเป็นขั้นการ
สำรวจเอกสารต่างๆ คือคัมภีร์พระไตรปิฎกทั้ง
ฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทย คัมภีร์อรรถ
กถา ฎีกา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา
วารสารและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อวางกรอบ
แนวคิดในการดำเนินการวิจัยคัมภีร์พระไตรปิฎก
อรรถกถา ฎีกา และตำราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
งานวิจัย

๓.๒ ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย
ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการบันทึกข้อมูล
ดังนี้ คือ ย่อความให้ได้ใจความตรงตาม
ความหมายของข้อความเดิม บันทึกโดยถอด
ข้อความเป็นข้อความของผู้วิจัยเอง คัดลอก
ข้อความข้อความที่ผู้วิจัยต้องการอ้างอิงเพื่อ
สนับสนุนความคิดของผู้วิจัย ข้อความที่เป็นพุทธ

พจน์ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก ส่วนข้อมูล
ภาคสนามนั้น ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึกจากพระสงฆ์ ประชาชนและ
ปราชญ์ท้องถิ่นในอำเภอลำปลายมาศ

๓.๓ ขั้นตรวจสอบความถูกต้อง
ของข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก่อนการวิเคราะห์
ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดย
ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล เมื่อได้ตรวจสอบ
เรียบร้อยแล้วจึงนำมาจัดเรียงลำดับก่อนและ
หลังเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ
นำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓.๔ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์
ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

๓.๕ ขั้นสรุปผล เมื่อวิเคราะห์
ข้อมูลสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลที่ได้จาก
การวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นมาสรุปเพื่อนำ
ไปสู่ขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

๓.๖ ขั้นเขียนรายงานการวิจัย
ผู้วิจัยได้เขียนรายงานการวิจัยตามกรอบที่
กำหนดไว้ ในคู่มือการทำวิทยานิพนธ์และสาร
นิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. สรุปผลการวิจัย

ความเป็นมาของประเพณีสงกรานต์
จากการศึกษาพบว่า ประเพณีสงกรานต์ เป็น
ประเพณีที่เก่าแก่ในสังคมไทยตั้งแต่โบราณและ
ได้รับการสืบทอดต่อๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

ประเพณีสงกรานต์ เป็นประเพณีที่มีการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ตามปฏิทินสุริยคติแบบโบราณ ที่ถือปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนาเป็นพื้นฐาน ประเพณีตรุษสงกรานต์ในประเทศไทย เชื่อว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ไทย สมมติให้ตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี เมื่อถึงกำหนดจะมีงานประเพณีฉลองเช่นทำบุญเลี้ยงพระ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว มีการสรงน้ำพระ ก่อเจดีย์ทราย รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่เล่นสาดน้ำ และมีการละเล่นอันหลากหลายของแต่ละท้องถิ่นทั่วประเทศ แต่ความจริงสงกรานต์ไม่ได้เป็นแค่ปีใหม่ไทยเท่านั้น เพราะกลุ่มชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือดินแดนแถบเอเชียอาคเนย์ที่นับถือพุทธศาสนาเช่นลาว พม่า เขมร รวมทั้งเขตสิบสองปันนาในประเทศจีนล้วนมีประเพณีสงกรานต์เหมือนกัน^๕

บทบาทของวัดกับการสืบสานประเพณีสงกรานต์ของอำเภอลำปลายมาศ
จากการศึกษาพบว่า อำเภอลำปลายมาศ อยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดบุรีรัมย์มีระยะทางห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ประชาชนในเขตอำเภอลำปลายมาศ ทำอาชีพ

ด้านการเกษตร ภาษาพูดมีทั้งภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาไทยโคราช ภาษาเขมรอำเภอลำปลายมาศจึงแปลว่า “เส้นทาง หรือสายน้ำเงินทอง”^๖ อำเภอลำปลายมาศแต่เดิมเป็นหมู่บ้านเล็กๆ เป็นชุมชนกลุ่มน้อยไม่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มากนัก จวบจนกระทั่งทางราชการได้สร้างทางรถไฟ จากจังหวัดนครราชสีมา (สร้างถึงนครราชสีมาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๔๓ และถึงบุรีรัมย์เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๔๖๘)ทางรถไฟผ่านเข้ามาทางหมู่บ้านแห่งนี้ จึงมีราษฎรหลั่งไหลเข้าจับจองที่ดิน บุกร้างพาลงปลูกบ้านแปลงเมือง มีบ้านเรือนจำนวนมากขึ้นโดยลำดับ

คณะสงฆ์อำเภอลำปลายมาศพยายามสืบสานประเพณีวัฒนธรรมวันสงกรานต์ซึ่งเป็นประเพณีขึ้นปีใหม่ไทย ส่วนมากพระสงฆ์จะอนุรักษ์หรือประชาสัมพันธ์ ให้ได้รับทราบรับรู้เกี่ยวกับวันสงกรานต์ จะมีพิธีทำบุญตักบาตรหรือบั้งสุกุลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไป ส่วนมากการจัดประเพณีสงกรานต์จะทำการทุกวัดในอำเภอลำปลายมาศ นอกจากการบำเพ็ญกุศลแล้วส่วนหนึ่งก็จะมาสรงน้ำพระสงฆ์หรือสรงน้ำอัฐิธาตุของบรรพบุรุษ ส่วนมากพิธีอย่างนี้

^๕ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,สงกรานต์ใน ๕ ประเทศ : การเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม,(เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๒๕๓๙),หน้า ๖๕.

^๖อำเภอลำปลายมาศ,[ออนไลน์],แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki>

คณะสงฆ์ล้าปลายมาศก็จะกระทำกันทุกวัด การจัดงานวันสงกรานต์ของอำเภอล้าปลายมาศมีการจัดงานทั้งในส่วนราชการและการจัดงานของประชาชนในหมู่บ้านและในคุ้มวัดต่างๆ การจัดงานสงกรานต์ของส่วนราชการคือเทศบาลล้าปลายมาศและหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ปัจจุบันเทศบาลล้าปลายมาศได้ขอความร่วมมือไปยัง คุ้มวัดต่างๆ ในเขตเทศบาลเพื่อจัดขบวนแห่มีการจัดรถประดับที่สวยงามนำพระพุทธรูปไปประดิษฐานบนรถแห่เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมสงกรานต์ จากนั้นจะมีการแห่ในเขตเทศบาลเป็นการสนุกสนานมีการประกวดนางสงกรานต์ของแต่ละชุมชนในเขตเทศบาลหลังจากจัดกิจกรรมในเทศบาลแล้วแต่ละคุ้มวัดหรือชุมชนก็จะมาจัดกิจกรรมในวัดของแต่ละชุมชนเป็นประจำทุกปี

วิเคราะห์บทบาทของวัดในการสืบสานประเพณีสงกรานต์ในอำเภอล้าปลายมาศ การสืบสานประเพณีสงกรานต์ของวัดในเขตอำเภอล้าปลายมาศ การจัดประเพณีสงกรานต์มีลักษณะทั้งความเป็นประเพณีประจำชาติและประเพณีท้องถิ่น เนื่องจากเมื่อถึงวันที่ ๑๓-๑๕ เมษายนของทุกปี ประชาชนชาวไทยทั่วทุกภูมิภาคของประเทศได้ถือปฏิบัติประเพณีสงกรานต์กันทั่วทุกภูมิภาค โดยมีองค์ประกอบ

ส่วนร่วมที่ปฏิบัติเหมือนกันได้แก่การทำบุญตักบาตร การสงฆ์น้ำพระ การสงฆ์น้ำพระภิกษุสามเณร การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ เป็นต้น

กิจกรรมที่ควรอนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติเช่น การเตรียมเครื่องนุ่งห่ม เป็นการเตรียมเครื่องนุ่งห่มให้สะอาดเรียบร้อย หรือจะใช้ชุดใหม่ก็ได้ รวมทั้งการเตรียมผ้าสำหรับใช้ในการไหว้บิดา มารดา หรือ ญาติผู้ใหญ่คนรักนับถือ การทำความสะอาดบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย บริเวณต่าง ๆ ในชุมชนที่อยู่ เช่น วัดวาอารามที่จะใช้เป็นสถานที่สำหรับทำบุญหรือที่สาธารณะอื่น ๆ การจัดงาน การทำบุญตักบาตรตอนเช้า หรือนำอาหารไปเลี้ยงพระที่วัดเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บุพการีที่ล่วงลับไปแล้ว การก่อเจดีย์ทราย เป็นต้น

๕. สรุปและข้อเสนอแนะ

ประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีที่เก่าแก่และดั้งเดิมของประชาชนที่นับถือพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ฮินดู เป็นประเพณีที่แสดงถึงวิถีชีวิตของประชาชนที่มีชีวิตอยู่กับธรรมชาติ ดิน ฟ้า อากาศ ประยุกต์การดำเนินชีวิตให้เข้ากับหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เป็นประเพณีที่มีทั้งสาระและความบันเทิง คณะสงฆ์

ควรเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามนี้ไว้
คู่กับพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนากุล. สงกรานต์ใน ๕ ประเทศ : การเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๓๙.

พระมหาอุดรสุทธิญาโณฉวีวรรณสุวรรณภา. เทศกาลและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาใน
เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
, ๒๕๕๓.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๖.

อนุমানราชธน. ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาลสงกรานต์. พระนคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๐๐.

<http://th.wikipedia.org/wiki>. [๕ มี.ค. ๒๕๕๕].